

Co w lesie huczy?

To ogólnopolska akcja informacyjna przedstawiająca głównych bohaterów naszych lasów: niezwykle i tajemnicze sowy.

Jeżeli chcesz dowiedzieć się czegoś więcej o sowach żyjących w polskich lasach zapraszamy do ciekawej lektury. Wystarczy że wpiszesz w wyszukiwarce link: https://issuu.com/publikacje_cilp/docs/wszytskie_sowy_naszyc_las_w

W broszurze znajdziesz wszystkie dziewięć gatunków, które występują w Polsce. Wydano ją w ramach projektu „Bubobory w Lasach Państwowych”. Oprócz opisów tych gatunków, znajdziesz tam także wiele ciekawostek i znakomitych zdjęć.

Źródło: www.lasy.gov.pl

Janusz
Gogońkiewicz
NADLEŚNICZY
NADLEŚNICTWA
JAROCIN

Drodzy Czytelnicy!

W lesie „huczy” budząca się do życia przyroda, a w internecie od kilku dni huczy za sprawą opublikowanej na portalu www.lasyobywatele.pl mapy wycinki drzew, jaką rzekomo na masową skalę planują w krótkim czasie wykonać Lasy Państwowe. Bez komentarza pozostawiam domysły, w jakim celu autorzy mapy dezinformują obywateli. Pragnę za to uspokoić osoby zbulwersowane prezentowanymi na portalu danymi. Pochodzą one w rzeczywistości z finansowanego i udostępnionego z inicjatywy Lasów Państwowych Banku Danych o Lasach, ale są niestety zmanipulowane i zafalszowane. „Mapa wycinek” wprowadza odbiorcę w błąd, pokazując obszary wielokrotnie większe niż w rzeczywistości zaplanowane do jakiejś formy użytkowania w Planie Urządzenia Lasu (który jest dokumentem zatwierdzonym przez Ministra Środowiska po wcześniejszym przeprowadzeniu konsultacji społecznych i oceny oddziaływania na środowisko). Dokument ten, jako podstawowy dla prowadzenia gospodarki leśnej w nadleśnictwie, planuje cięcia rębne do wykonania na przestrzeni dwudziestoletniego okresu, a nie jak to sugeruje „mapa wycinek” - w bardzo krótkim czasie. I co bardzo ważne, a o czym autorzy zdają się celowo nie wspominać, na powierzchniach po wykonanych cięciach najdalej po 2 - 3 latach leśnicy wprowadzają na powrót młode pokolenie lasu. Zapraszam gorąco do odwiedzenia strony internetowej Nadleśnictwa Jarocin, Regionalnej lub Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, gdzie w zakładce „Nie ulegaj manipulacji” znajdziecie Państwo szczegółowy komentarz i wyjaśnienia do informacji zamieszczonych w „Mapie wycinek”.

Z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych
Naszym Czytelnikom, Współpracownikom, Klientom,
aby w ten czas w Waszych sercach, rodzinach i domach
zagościła radość, spokój i wielka nadzieja odradzającego się życia

życzą pracownicy Nadleśnictwa Jarocin

Pierwszy Polak w historii członkiem Biura Forum o Lasach ONZ

Jego pierwszą miłością jest LAS. Ekolog oddany ochronie lasu, wielbiciel przyrody, leśnik - Tomasz Markiewicz, nadleśniczy Nadleśnictwa Łopuchówko (RDLP w Poznaniu), został wybrany do Biura Forum o Lasach Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNFF). Jest pierwszym Polakiem i piętnastym Europejczykiem w historii, który będzie pracował na rzecz międzynarodowej polityki leśnej i wdrażania strategii zrównoważonej gospodarki leśnej ONZ.

Forum o Lasach Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNFF) zostało ustanowione przez Radę Gospodarczą i Społeczną

ONZ w październiku 2000 r. Jest ono organem pomocniczym ONZ, którego głównym celem jest promowanie zarządzania, ochrony i zrównoważony rozwój wszystkich lasów i wzmocnienie długoterminowego zaangażowania politycznego w tym celu, w oparciu o Deklarację z Rio, Agendę 21, wyniki procesów politycznych oraz założenia zrównoważonej strategii leśnej Narodów Zjednoczonych 2030. Forum ma powszechne członkostwo i składa się ze wszystkich państw członkowskich ONZ oraz wyspecjalizowanych agencji.

Biuro Forum wspomaganie w pracy przez Sekretariat, ma pięcioosobowy skład.

Jego zadaniem jest przygotowanie i przeprowadzenie kolejnych corocznych sesji Forum o Lasach. Tomasz Markiewicz został wybrany na dwuletnią kadencję, do pięcioosobowego zespołu, w którym swoje członkostwo mają również przedstawiciele m.in. Australii, Iranu, Republiki Surinam. Zespół będzie przygotowywał sesje XVI i XVII Forum Leśnego ONZ. (Więcej o pracach forum znajdziecie pod poniższym linkiem: www.un.org/esa/forests/forum/about-unff/index.html).

- Lasy są ważnym elementem globalnych porozumień i agend politycznych ONZ. Dostrzegamy korzyści związane z promocją funk-

cji społecznych, ochronnych czy gospodarczych, które w skali globalnej stanowią o życiu i środkach utrzymania dla miliardów osób. To bardzo ważny etap, kiedy trzeba znaleźć rozwiązania, które pozwolą na realizację międzynarodowych zobowiązań w praktyce. Przyjęty w ramach ONZ Strategiczny Plan dla Lasów na lata 2017-2030 definiuje globalne cele leśne, między innymi wzrost światowej powierzchni lasów o 3 proc., co oznacza dodatkowe 120 milionów hektarów lasu - obszar ponad dwukrotnie większy od Francji - mówi Tomasz Markiewicz.

Małgorzata Krokowska-Paluszak (tekst ukazał się na: <https://lopuchowko.poznan.lasy.gov.pl>)

Tomasz Markiewicz z obrączkowanym bielikiem w rękach

TOMASZ MARKIEWICZ od 24 lat związany jest z lasami. W latach 2016-2020 pełnił funkcję dyrektora RDLP w Poznaniu. Od 2013 jest wiceprezydentem Union of European Foresters (UEF) - największej i najstarszej organizacji skupiającej 80 tysięcy leśników z 25 krajów Europy. Od 2014 roku uczestnik procesu Forest Europe. Ponadto członek grupy doradczej Forestry and Cork działającej przy Komisji Europejskiej. Tomasz Markiewicz jest też członkiem rad naukowych Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku, Instytutu Technologii Drewna w Poznaniu, Wielkopolskiego Parku Narodowego. Przewodniczy Radzie Uczelni Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

AKTUALNOŚCI

■ Czy stare sady wrócą?

Na to wygląda. W tym roku odbyła się trzecia edycja akcji mającej na celu ratowanie starych odmian drzew owocowych występujących na terenie Nadleśnictwa Antonin. Do projektu odtwarzania sadów w Nadleśnictwie Antonin wybrano drzewa rosnące na terenie leśnictw: Jerzówka, Kałkowskie, Klady, Krupa, Mariak i Strugi. Udało się zebrać ponad 400 sztuk pędów, dzięki którym możliwe będzie uzyskanie młodych drzewek owocowych. Podobnie jak w latach 2017 i 2019 zostały pobrane zrazy (jednoroczne pędy ścięte z drzew matecznych) z wartych zachowania ze względów jakościowych i smakowych egzemplarzy. Zdecydowaną większość stanowiły jabłonie, jednak udało się pozyskać także zrazy gruszy, śliwy i czerśni. Do szczytowania najlepiej nadają się zdrowe pędy o długości 40-60 cm, wyrosłe na obwodzie korony drzewa, posiadające co najmniej 3 pąki. Najlepszym okresem zbioru zrazów jest zima. Najczęściej stosowane są trzy sposoby szczytowania: przez stosowanie, w klin i tzw. kozuchówka. Więcej na www.antonin.lasy.gov.pl. (N-ctwo Antonin)

śródlądowej delty rzeki Nidy". W kompleksie łągów „Młodzawy” zbudowano platformę gniazdową dla bielików. „Młodzawy” to unikalne, liczące 120 ha łągi jesionowo-olszowe przechodzące miejscami w ols typowy oraz zbiorowiska szuwarowe. Pracownicy Zespołu Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych postanowili wesprzeć orły, umieszczając platformę gniazdową na terenie Nadleśnictwa Pińczów. Powstała ona w miejscu, gdzie obserwowane były ptaki. Leśnicy mają nadzieję, że drapieżniki wykorzystają platformę i będą miały na terenie pińczowskich lasów swoją ostoję. (N-ctwo Pińczów)

■ Teraz łatwiej zanocujesz na dziko w lasach państwowych

Lasy Państwowe wyznaczają obecnie w każdym z 429 nadleśnictw specjalne obszary leśne, gdzie miłośnicy nocowania w lesie będą mogli uprawiać swoje hobby bez obaw o naruszenie ustawy o lasach. To efekt pilotażu, który odbywał się przez ostatni rok. Osób chętnych do nocowania na dziko w lesie stale przybywa. Szacuje się, że sama społeczność związana z bushcraftem i survivaliem, czyli nietypowymi formami aktywności terenowej, nastawionymi na bliski kontakt z naturą, minimalizm, samowystarczalność i długie przebywanie w lesie, liczy w Polsce ponad 40 tys. osób i szybko rośnie. Do tego dochodzą ci, którzy po prostu chcą przenoćować w lesie. Zwłaszcza w okresie pandemii, gdy

■ Platforma dla bielików

W Nadleśnictwie Pińczów (RDLP w Radomiu) realizowane są kolejne działania w ramach projektu LIFE+ „Renaturyzacja

chętnych na spędzenie urlopu w Polsce lawinowo przybyło. - Wychodząc naprzeciw szerokiemu zainteresowaniu bushcraftem i survivaliem, udostępniamy obszary leśne pod te formy aktywności. To doskonała okazja do głębokiego kontaktu ze środowiskiem naturalnym, możliwość obserwacji przyrody i ucieczki od wielkomiejskiego szumu - powiedział pełnomocnik rządu ds. leśnictwa i łowiectwa Edward Siarka. (LP) (W następnym numerze Wieści z Lasu prześlemy informację o obszarach wyznaczonych do takiego nocowania na terenie Nadleśnictwa Jarocin)

■ Pytania i odpowiedzi, jak zanocować w lesie?

Co z kuchenkami turystycznymi, gdzie znaleźć opiekuna terenu, co powinienem mieć przy sobie do ew. kontroli leśnej, gdzie przebiegają granice obszarów? O tym i więcej dowiesz się z sieci. Zachęcamy do zapoznania się z najczęściej zadawanymi pytaniami oraz mapą poglądową Polski, gdzie zaznaczone będą wszystkie obszary. Zajrzyj na: www.lasy.gov.pl/pl/turystyka/program-zanocuj-w-lesie/pytania-dotyczące-obszarow-pilotazowych. (LP)

■ Wokół Puszczy Białowieskiej

Polska w pełni wykonuje wyrok TSUE z 2018 roku. Podpisanie nowego aneksu do planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Białowieża to jedyna możliwa prawnie forma zastąpie-

nia obowiązującego aneksu. Umożliwi to aktywną ochronę cennych siedlisk i gatunków, zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej oraz UNESCO.

■ Gdzie zawitał patrol saperski?

To niestety nie ćwiczenia. Podczas patrolu wykonywanego w ramach trwającej w Lasach Państwowych akcji „Wieniec”, Straż Leśna w Nadleśnictwie Karczma Borowa natknęła się na niebywałe znalezisko - nabój przeciwlotniczy z czasów II Wojny Światowej. Wcześniej strażnicy leśni znaleźli amunicję w karpach, czyli w pniakach i korzeniach pozostałych po ścięciu drzewa, był to nabój o kalibrze 25 x 218 mm. Oznaczenia na łusce wskazują na produkcję z 1943 roku. Amunicja taka była wykorzystywana podczas działań wojennych 1939-1945 głównie przez ZSRR do armaty przeciwlotniczej 25 mm wz. 1940 (72-K). Nabój był doskonale zachowany, co zwiększało niebezpieczeństwo. Leśnicy powiadomili najbliższy nadleśnictwu Karczma Borowa patrol saperski 4. Batalionu Inżynierskiego z Głogowa. Żołnierze przetransportowali nabój w bezpieczne miejsce, gdzie zostanie on zdetonowany. (N-ctwo Karczma Borowa)

Zestawił: WoJak

W bieżącym roku rozpoczyna się ustanowiona przez ONZ Dekada Odbudowy Ekosystemów, a jej celem jest zapobieganie degradacji ekosystemów na całym świecie, powstrzymanie i odwrócenie tego procesu. Lasy zapewniają niezliczone i nieocenione korzyści dla życia dla Ziemi.

Przywracanie lasów wzbogaci nasze środowisko. Świat traci co roku 10 milionów hektarów lasów (powierzchnia równa terytorium Islandii), a degradacja lasów powoduje emisję dużej ilości gazów cieplarnianych. Przywracanie lasów i zrównoważona gospodarka leśna zmniejszą problemy związane z ocieplaniem klimatu i różnorodnością biologiczną. Zrównoważone leśnictwo może stworzyć miliony zielonych miejsc pracy. Zazielenianie miast zapewnia czystsze powietrze i piękniejsze przestrzenie oraz przynosi ogromne korzyści dla zdrowia psychicznego i fizycznego ich mieszkańców. Dlatego tak ważna jest odbudowa, w tym przywracanie lasów.

ZDROWE DRZEWA TO ZDROWI LUDZIE

Lasy zapewniają korzyści zdrowotne wszystkim na naszej planecie, zaczynając od świeżego powietrza, bogatej w składniki odżywcze żywności, składników do produkcji leków aż po czystą wodę i przestrzeń do rekreacji. W krajach rozwiniętych do 25% wszystkich leków jest pochodzenia roślinnego, w krajach rozwijających się liczba ta sięga 80%.

ŻYWNÓŚĆ Z LASU ZAPEWNIĄ ZDROWĄ DIETĘ

Rdzenne społeczności konsumują średnio ponad 100 rodzajów żywności z dzikorosnącej, głównie w lasach,

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ LASÓW 2021

Liczy się każde drzewo

21 marca obchodziliśmy Międzynarodowy Dzień Lasów (MDL). Jak co roku organizatorzy MDL zachęcają kraje do podejmowania działań, tj. sadzenia drzew, organizowania konkursów, wystaw czy innych inicjatyw na poziomie lokalnym, krajowym lub międzynarodowym, których celem jest uświadamianie roli i znaczenia lasów oraz drzew. Temat przewodni tegorocznych obchodów brzmiał „Odbudowa lasów: droga do odnowy i dobrego samopoczucia”.

roślinności. Badanie przeprowadzone w Afryce wykazało, że dieta dzieci mających kontakt z lasami jest co najmniej o 25% bardziej zróżnicowana niż dzieci, które tego kontaktu nie mają. Z drugiej strony, niszczenie lasów powoduje znaczące szkody dla naszego zdrowia - powstawanie prawie jednej trzeciej ognisk chorób zakaźnych spowodowane jest zmianami użytkowania gruntów, takimi jak wylesiania.

PRZYWRACANIE LASÓW WZBOGACI NASZE ŚRODOWISKO

Świat traci co roku 10 milionów hektarów lasów, degradacja ziemi dotyka prawie 2 miliardów hektarów, czyli obszaru większego niż Ameryka Południowa. Utrata i degradacja lasów powodują emisję dużej ilości gazów ocieplających klimat, a co najmniej 8% roślin leśnych i 5% zwierząt leśnych jest skrajnie zagrożonych wyginięciem. Z drugiej strony, odbudowa lasów i zrównoważona gospodarka leśna pozwolą na rozwiązanie problemów ze zmianami

klimatu i różnorodnością biologiczną, jednocześnie zapewniając towary i usługi niezbędne dla zrównoważonego rozwoju.

ZRÓWNOWAŻONE LEŚNICTWO MOŻE STWORZYĆ MILIONY ZIELONYCH MIEJSC PRACY

Lasy zapewniają ponad 86 milionów miejsc pracy i wspierają byt znacznie większej liczby ludzi. Drewno z dobrze zarządzanych lasów wspiera różne gałęzie przemysłu, od papieru po konstrukcje budowlane. Inwestycje w rekultywację lasów pomogą gospodarkom wyjść z pandemii, tworząc jeszcze więcej miejsc pracy.

MOŻLIWE JEST ODTWORZENIE ZDEGRADOWANYCH TERENÓW NA OGROMNĄ SKALĘ

Wielki Zielony Mur dla Sahary i inicjatywa Sahelu, zapoczątkowana przez Unię Afrykańską w 2007 r., to najbardziej ambitna na świecie re-

akcja na dostosowanie się do zmian klimatu i łagodzenia jego skutków. Ma na celu odtworzenie 100 mln ha zdegradowanych gruntów, sekwestrację 250 mln ton dwutlenku węgla i utworzenie 10 mln zielonych miejsc pracy do 2030 roku, jednocześnie zazieleniając krajobrazy w pasie o długości 8 tys. km na suchych terenach Afryki. Rozległe obszary zdegradowanej ziemi w innych miejscach również stałyby się ponownie wysoce produktywne, gdyby zostały przywrócone lokalne gatunki drzew i innej roślinności.

LICZY SIĘ KAŻDE DRZEWO

Projekty sadzenia i odbudowy zadrzewień na małą skalę mogą mieć duże oddziaływanie. Zazielenianie miast zapewnia czystsze powietrze i piękniejsze przestrzenie oraz przynosi ogromne korzyści dla zdrowia psychicznego i fizycznego mieszkańców miast. Szacuje się, że drzewa przynoszą wielkim miastom korzyści warte co najmniej 0,5 miliarda dolarów rocznie, zmniejszając zanieczyszczenie powietrza, chłodząc budynki i świadcząc inne usługi.

ZAANGAŻOWANIE I UMOŻLIWIENIE LUDZIOM ZRÓWNOWAŻONEGO UŻYTKOWANIA LASÓW JEST KLUCZOWYM KROKIEM W KIERUNKU POZYTYWNYCH ZMIAN

Zdrowe środowisko wymaga zaangażowania interesariuszy, zwłaszcza na poziomie lokalnym tak, aby społeczności mogły lepiej rządzić i użytkować grunty, od których są zależne. Upodmiotowienie społeczności pomaga rozwijać lokalne rozwiązania i promuje udział w odbudowie ekosystemu. Istnieje możliwość „odbudowy” krajobrazów leśnych, które są produktywne oraz które zapobiegają zagrożeniom dla ekosystemów i ludzi, jakie stanowi niszczenie lasów.

MOŻEMY WYJŚĆ Z NASZEGO PLANETARNEGO, ZDROWOTNEGO I GOSPODARCZEGO KRYZYSU. ODBUDUJMY PLANETĘ W TEJ DEKADZIE

Inwestowanie w odbudowę ekosystemu pomoże w uzdrawianiu jednostek, społeczności i środowiska. Celem rozpoczynającej się w tym roku Dekady ONZ w sprawie odbudowy ekosystemów jest zapobieganie degradacji ekosystemów na całym świecie, jej powstrzymanie i odwrócenie. Oferuje to perspektywę ponownego umieszczenia drzew i lasów w zdegradowanych krajobrazach leśnych na masową skalę, zwiększając w ten sposób odporność ekologiczną i produktywność. Wykonana poprawnie rekultywacja lasów jest kluczowym rozwiązaniem opartym na przyrodzie, umożliwiającym skuteczniejszą odbudowę i osiągnięcie takiej przyszłości, jakiej pragniemy. ■

Leśnik zza ekranu czyli o lekcjach on-line słów kilka

Zazwyczaj o tej porze przygotowaliśmy nasz Ośrodek Edukacji Leśnej na wizyty milusińskich. I w tym roku większość prac została wykonana. Pozostałoby tylko ubrać mundur, zawiązać poprawnie krawat, przeczyścić buty, rzucić wzrokiem na fryzurę i... zacząć zwiedzanie.

Przeważnie tak było - czekałem w gotowości przed leśniczówką na dzieciaczki, które do nas przyjeżdżały. Teraz niestety jest zupełnie inaczej...

Ale - skoro zajęcia edukacyjne nie mogą odbyć się w terenie, to przecież leśnik może „przyjść” do najmłodszych. W myśl tej idei powstały zajęcia edukacyjne on-line prowadzone jako dodatek do zajęć biologii lub przyrody.

Pierwsze takie „lekcje na odległość” prowadziłem z jedynym z przedszkoli z Wrześni i muszę przyznać, że dawno się tak nie bałem. Co chwilę spoglądałem na jakość łącza internetowego, zastanawiałem się, czy komputer się nie zawiesi, czy mnie dobrze słychać i najważniejsze jak to zrobić, żeby zainteresować najmłodszych siedzących gdzieś daleko w sali po drugiej stronie ekranu? Muszę nieskromnie przyznać, że chyba się udało.

To zupełnie nowa forma edukacji, wymagająca innych środków przekazu i przez to trochę trudniejsza. Teraz nie da

się dotknąć drzewa, poczuć zapachów, zrobić toru przeszkód w lesie, ani pobiegać z klasą po łące śródleśnej. Wierzę jednak, że na to wszystko jeszcze przyjdzie czas i znów będziemy mogli razem, wspólnie cieszyć się z przygód leśnych.

Tymczasem staramy się ze wszystkich sił przekazać chociaż cząstkę leśnego świata najmłodszym w postaci lekcji on-line.

Z pozdrowieniami
leśny (internetowy) edukator Marek

Dlaczego ważne są kolorowe szkice odnowieniowe?

Wiosna to czas wyjątkowej pracy w lesie, szczególnie dla naszego kolegi leśniczego szkółkarza oraz wszystkich pracowników szkółki w Jarocinie. To właśnie oni teraz codziennie wydają nadleśnictwom dziesiątki tysięcy wyhodowanych sadzonek, a trzeba się spieszyć, ponieważ wczesna wiosna jest idealną porą na posadzenie nowego lasu. Jednakże, aby wiedzieć co, gdzie i ile dostarczyć, najpierw leśniczy musi spędzić wiele godzin przy biurku, sporządzając tzw. szkice odnowieniowe.

Kiedyś przy pomocy kolorowych, dobrze zaokrąglonych kredek planowano na mapie miejsca sadzenia różnych gatunków drzew, tworząc w ten sposób wielobarwny „szkic”. Dzisiaj jest bardzo podobnie, ale zamiast kredki, temperówki i kartki mamy do dyspozycji ekran monitora, klawiaturę i myszkę.

Szkic odnowieniowy jest chyba najważniejszym dokumentem w pierwszych fazach wzrostowych młodego lasu. W dużej mierze od jego dobrego zaplanowania zależy przyszły wygląd oraz skład gatunkowy lasu. Lata temu w większości w miejsca wyciętych sosen sadzono młode pokolenie sosny. Obecnie prowadzimy tzw. przebudowę drzewostanów, czyli tam, gdzie się tylko da, gdzie umożliwiają nam warunki siedliskowe, wprowadzamy również gatunki liściaste. Las mieszany jest bowiem odporniejszy na zmieniający się klimat. Dlatego dużo bardziej kolorowe są dzisiejsze mapy - i bardzo dobrze.

Na początku były magnolie

Magnolii nie spotkamy w naszym kraju w drzewostanie żadnego typu współczesnego lasu. Rodzina magnoliowatych liczy wprawdzie ponad trzysta gatunków, ale w stanie dzikim rosną tylko w strefach międzyzwrotnikowej i podzwrotnikowej, na terenie wschodniej Azji oraz na atlantyckich wybrzeżach obu kontynentów amerykańskich. W Europie pojawiły się pod koniec XVII wieku jako rośliny ozdobne w parkach i ogrodach dworskich.

Żaden z jej dzikich gatunków nie występuje w Polsce w stanie naturalnym. Najstarsze, dobrze zadomowione, znane u nas okazy, które mają już ponad 160 lat, można obejrzeć w Arboretum Kórnickim. Ponad stuletnie okazy tych drzew rosną również w poznańskim parku Wilsona. Magnolie stały się popularnymi i cenionymi na całym świecie roślinami ozdobnymi dzięki swoim dużym i wyjątkowo pięknym kwiatom. Do Kórnicka, na przełomie kwietnia i maja, co roku przybywają tłumy turystów, aby je podziwiać u ponad 60 odmian tej rośliny.

Magnolie i tulipanowce północnoamerykańskie, również znane u nas jako okazałe i piękne drzewa parkowe, pod względem wielu cech budowy należą do najstarszych i najbardziej prymitywnych drzew liściastych świata. Pojawiły się na Ziemi w okresie kredy, są więc rówieśnikami dinozaurów. Większość ich gatunków w trzeciorzędzie porastała ogromne obszary naszej planety, ale wyginęły podczas wielkich zlodowaceń. Na sędziwy wiek tych gatunków wskazuje wiele cech budowy ich drewna i kwiatów. Najczęściej mają formę drzewka dorastającego do pięciu metrów wysokości, o rozłożystej, stosunkowo luźnej koronie. Pojedyncze liście są okazałe, błyszczące, eliptyczne, pięknie przebarwiają się jesienią na intensywnie żółty kolor.

Kwiaty magnolii należą do najbardziej prymitywnych spośród wszystkich roślin okrytozalążkowych, a zarazem największych tworzonych przez rośliny drzewiaste. U powszechnie spotykanej magnolii pośredniej (*Magnolia x soulangeana* Soul. - Bod.) mają 25 cm średnicy, a u niektórych odmian są jeszcze większe. Małe kwiatki wiatropylnych topól są od nich nawet kilkaset razy mniejsze. Obficie owłosione pąki kwiatowe tworzą się już w końcu poprzedniego lata. Powstają pojedynczo na końcach pędów. Wielobarwne efektywne kule rozwiniętych kwiatów najczęściej pojawiają się już w kwietniu. Zdarza się, że przez ponad miesiąc możemy podziwiać ich wielkie kokardy setkami zawieszane na bezlistnych jeszcze gałęziach. Kształtem przypominają tulipany, o barwach od białej do czerwonej, poprzez rozmaite odcienie różu. Za pierwotne cechy ich budowy uważa się

Owoc magnolii parasolowatej

to, że działki kielicha i płatki korony nie różnią się od siebie, występuje u nich duża liczba pręcików i słupków, a wszystkie elementy osadzone są spiralnie na silnie wydłużonym dnie kwiatowym, które jest szczytowym przedłużeniem gałęzi. Zapyłane są przez chrząszcze zwabiane słodką wydzieliną,

podobną do nektaru.

Pod koniec sierpnia w miejscu kwiatów pojawiają się owoce zbiorowe, wyglądem przypominające szyszki. Złożone są z licznych skórzastych owoców zwanych mieszkami. Niektóre z nich zawierają pojedyncze nasiona okryte czerwoną

skórką. Po pęknięciu ścian mieszków zwisają z nich na cienkich białych nitkach. Mosiężny odlew takiego oryginalnego owocu znajduje się pod jednym z drzew magnoliowych na terenie Arboretum w Kórniku.

Wacław Adamiak

ZIELONE PERŁY WIELKOPOLSKI

„Promenada”

Nadleśnictwo Oborniki (na północ od Poznania) - to tu znajdziemy niezwykłą „zieloną promenadę”. Rezerwat „Promenada” został utworzony w 1987 roku. Zajmuje 4,40 ha w leśnictwie Wełna, ok. 5 km na południowy zachód od miasta Rogoźno na obszarze chronionego krajobrazu pn. „Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka”. Teren rezerwatu stanowi wąski pas lasu biegnący wzdłuż prawego brzegu rzeki Wełny.

Jest to rezerwat florystyczny. Został utworzony w celu zachowania fitocenozy grądu z okazałymi dębami i paklonami oraz dywanowo kwitnącą

kokoryczką pustą. Jego drzewostan posiada budowę dwupiętrową. W dolnej części dostrzeżemy bogate runo i mnogość roślin zielnych. Spośród geofitów (roślin samożywnych, których cykl życiowy przebiega na ziemi) znajdziemy tutaj ziarnopłon wiosenny, miodunkę łąkową, fiołkę przedziwną, fiołkę leśną, zioło żółte, gajowca żółtego, jasnotę plamistą, podagrycznik pospolity i czyściec leśny. Flora rezerwatu obejmuje 118 gatunków. Górne piętro drzewostanu stanowią w przeważającej części dęby szypułkowe, klony polne oraz w domieszce wiąz polne. W północnej części rezerwatu w domieszce również znajdzie-

my sosnę zwyczajną. Na uwagę zasługuje także niewielki fragment łąki jesionowo-olszowej, odciętego od otaczających go terenów poprzez starorzecza.

Pomimo niewielkiej powierzchni w rezerwacie występują m.in.: żaby trawne, żaby moczarowe, padalce zwyczajne, zaskrońce zwyczajne, zimorodki, słowiki rdzawe, dzięcioły średnie i bobry europejskie.

Zestawił : **WoJak**

Źródła: „Leśne rezerwaty przyrody województwa wielkopolskiego” Poznań 2016, <https://oborniki.poznan.lasy.gov.pl>.

